Kulturutskottets betänkande 1985/86:11

om avgifter i ärenden om lokala kabelsändningar m. m. (prop. 1985/86:22)

KrU
1985/86:11

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker att riksdagen antar ett i propositionen framlagt förslag till lag om avgifter i ärende om lokala kabelsändningar. Enligt lagen skall avgiften uppgå till tio kronor per halvår för varje bostad som kan nås av satellitsändningar.

I fråga om kabel- och närradionämnderna avstyrker utskottet en motion om lokalisering av nämnderna till Sundsvall. Riksdagen har tidigare ansett att regeringen bör avgöra lokaliseringsfrågan.

Utskottet tillstyrker förslag av regeringen till medelsanvisning till nämnderna för deras första halva verksamhetsår. Därvid föreslås viss medelsanvisning till stöd till lokal programverksamhet. Utskottet anser att riksdagen inte bör föregripa bedömningen av frågan om den ovan angivna avgiftens storlek i framtiden.

Företrädarna för moderata samlingspartiet har reserverat sig mot att stöd skall utgå till lokal programverksamhet.

Företrädarna för vänsterpartiet kommunisterna har avgett ett särskilt yttrande beträffande stödet.

Propositionen

Regeringen har i proposition 1985/86:22 (utbildningsdepartementet)

dels – efter hörande av lagrådet – föreslagit riksdagen att anta i propositionen framlagt förslag till lag om avgifter i ärenden om lokala kabelsändningar (*bilaga* till betänkandet),

dels under punkterna G 22–G 24 föreslagit riksdagen att

till Kabelnämnden: Förvaltningskostnader på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1985/86 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 925 000 kr. (G 22),

till Kabelnämnden: Stöd till lokal programverksamhet på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1985/86 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr. (G 23),

till Närradionämnden på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1985/86 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 044 000 kr. (G 24).

1 *Riksdagen 1985/86. 13 saml. Nr 11*

Motionerna

I motion 1985/86:176 av Martin Olsson (c) yrkas att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om lokalisering av kabel- och närradionämnderna och deras kansli till Sundsvall.

I motion 1985/86:177 av Margareta Fogelberg (fp) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts angående det angelägna i att avgiftens storlek redan budgetåret 1987/88 bestäms till ett lägre belopp än vad som nu föreslås.

I motion 1985/86:178 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) yrkas att riksdagen beslutar att något stöd till lokal programverksamhet inte skall utgå.

Utskottet

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen lägger regeringen fram ett förslag till lag om avgifter i ärenden om lokala kabelsändningar. Avgiften föreslås uppgå till tio kronor per halvår för varje bostad som kan nås av satellitsändningar. Vidare framläggs förslag till medelsanvisning för kabel- och närradionämnderna under innevarande budgetår 1985/86, såvitt avser tiden fr. o. m. den 1 januari 1986. Utgångspunkterna har härvid varit ett för de båda nämnderna gemensamt kansli med särskilda enheter för kabel- resp. närradiofrågor. I propositionen redovisas också – för riksdagens information – vissa synpunkter på bl. a. organisationen av de båda nämnderna.

Lagförslaget

Utskottet har inte något att erinra mot förslaget till lag om avgifter i ärenden om lokala kabelsändningar. I ett senare avsnitt diskuterar utskottet frågan om storleken av avgifterna under kommande budgetår.

Organisationsfrågor

I propositionen redovisas att möjligheter föreligger till en lokalmässig samordning i Stockholm av kabel- och närradionämnderna. Det anförs att flera skäl talar för en ordning med gemensamt kansli för kabel- och närradionämnderna.

I motion 176 (c) förordas att de båda nämnderna skall lokaliseras till Sundsvall. Motionären hänvisar bl. a. till att statsmakterna uttalat att det måste finnas starka skäl för att lokalisera ny statlig verksamhet till Stockholmsregionen och att det i det regionalpolitiska beslutet 1982 slagits fast att skogslänen skall ha högsta prioritet vid lokalisering av statlig verksamhet (se LU 1983/84:36 och AU 1983/84:3 y). Sundsvall är med hänsyn till det anförda en lämplig ort för lokalisering i detta fall, anför motionären. Han hänvisar också till att andra skäl talar för en lokalisering till Sundsvall, bl. a. *att* försöksverksamhet med kabel-TV bedrivits i kommunen, *att* högskolan

bedriver informations- och datautbildning *samt att* det inte torde bli någon svårighet att i Sundsvall rekrytera ordförande och vice ordförande i nämnderna – dvs. personer med domarkompetens.

Då utskottet under våren behandlade förslaget i proposition 1984/85:145 om att närradiokommittén skulle ersättas med en ny närradiomyndighet, närradionämnden, togs i motioner upp bl. a. frågor om lokaliseringen av denna nämnd och av den i proposition 1984/85:199 om radio- och TV-sändningar i kabelnät m. m. föreslagna kabelnämnden. Kulturutskottet anförde i sitt av riksdagen godkända betänkande KrU 1984/85:22 bl. a. att det ankommer på regeringen att överväga formerna för organisationen av nämnderna och att, då det gäller lokalisering av nämnderna, frågan härom delvis är beroende av regeringens ställningstagande till om det är lämpligt och möjligt med någon form av samordning av nämnderna i exempelvis administrativt hänseende. Utskottet ansåg att det borde ankomma på regeringen att pröva även frågan om nämndernas lokalisering.

I fråga om kabelnämnden anfördes i proposition 1984/85:199 att det bör ankomma på regeringen att besluta om nämndens lokalisering. Konstitutionsutskottet uttalade sig inte i denna fråga (KU 1984/85:37).

Kulturutskottet uttalade således så sent som under våren 1985 att det bör ankomma på regeringen att ta ställning till frågan om lokaliseringen av närradionämnden och kabelnämnden. Regeringen har därför vid beredningsarbetet rörande nämnderna haft fog för att utgå från att riksdagen inte kort därefter skulle ändra uppfattning och fatta beslut om nämndernas lokalisering. Enligt utskottets mening måste det därför föreligga mycket starka skäl för att man nu – cirka en månad innan den nya organisationen är avsedd att träda i kraft – från riksdagens sida skall inta en annan ståndpunkt än under våren. Utskottet anser att sådana skäl inte finns. Beträffande regeringens överväganden finns anledning framhålla följande. Det är uppenbart att det ur ekonomisk synpunkt är en fördel om så – personalmässigt sett – begränsade verksamheter, som skall bedrivas av de båda nämnderna, kan samordnas i administrativt hänseende. Det har visat sig att möjligheter finns till en lokalmässig samordning av nämnderna i Stockholm. Detta möjliggör nu att dessa får ett gemensamt kansli, låt vara med särskilda enheter för kabel- resp. närradiofrågor. I detta sammanhang bör påpekas att det här inte är fråga om en helt ny verksamhet på närradiosidan. Som framgår av det föregående sker nämligen en ombildning av närradiokommittén till en närradionämnd.

Utskottet vill här också framhålla att om förutsättningarna i fråga om lokaliseringen av kabelnämnden nu skulle ändras detta med sannolikhet skulle innebära att ikraftträdandet av kabellagen måste senareläggas, något som inte kan accepteras.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionen.

Utskottet vill tillägga följande.

Som angetts i propositionen skall organisationskommittén för kabel- och närradionämnderna undersöka möjligheterna till en samordning av närradio- och kabelnämnderna med radionämnden och på sikt en samlokalisering även med arkivet för ljud och bild. Utskottet förutsätter att organisationskommittén i enlighet med vad som gäller för lokalisering av statlig

verksamhet också överväger möjligheterna att lokalisera de båda nämnderna till en ort utanför Stockholm.

Anslag till kabelnämnden, m. m.

Det föreslås i propositionen att medel anvisas till kabelnämndens förvaltningskostnader med 925 000 kr. Dessa kostnader avser andra halvåret innevarande budgetår, dvs. tiden fr. o. m. den 1 januari 1986. I nämnda kostnader ingår en anslagspost avseende anskaffning av inredning och utrustning m. m. Denna post har tagits upp med ett formellt belopp av 1 000 kr. Det föreslås att kabelnämnden skall få belasta anslagsposten efter prövning av regeringen. Den verkliga kostnaden för kabelnämndens första halva verksamhetsår kan således beräknas bli högre än beloppet 925 000 kr.

Utskottet tillstyrker förslaget.

Det föreslås vidare i propositionen att under ett reservationsanslag 500 000 kr. skall anvisas för stöd till lokal programverksamhet. Som skäl för förslaget anför föredragande statsrådet följande:

Ett stöd till lokal programverksamhet bör enligt min mening främst ta sikte på att underlätta igångsättningen av verksamheten i lokala kabelsändarföretag. Som exempel på sådana stödinsatser kan nämnas bidrag för fackkunnig medverkan vid planeringen av lokala sändningar och bidrag till utbildning av personer som skall delta i verksamheten. Nystartade lokala kabelsändarföretag bör i viss utsträckning kunna få utrustningsbidrag. Kabelnämnden bör också kunna stödja försöksprojekt med lokala egensändningar. Jag avser att senare återkomma till regeringen med förslag till bestämmelser för stödet.

Medelsbehovet för stöd till lokal programverksamhet påverkas bl. a. av hur verksamheten utvecklas och i vilken takt den kommer i gång. Det finns skäl att anta att lokala kabelsändarföretag under innevarande och nästa budgetår kommer att startas på många orter och att sändningsverksamhet kommer att inledas successivt under denna period.

I motion 178 (m) yrkas att riksdagen skall besluta att stöd till lokal programverksamhet inte skall utgå. Motionärerna ställer sig positiva till lokal TV-produktion men framhåller samtidigt att det finns andra möjligheter att skapa ekonomiska förutsättningar för sådan produktion än genom stöd från det allmänna. Motionärerna anför att vad de främst har i åtanke är ett upphävande av förbudet mot reklam i kabelsändningar. Motionärerna tillägger att det vid ett bifall till motionsförslaget blir möjligt att sänka avgiften till kabelnämnden men att denna fråga bör aktualiseras först sedan viss erfarenhet vunnits beträffande de kostnader som är förenade med kabelnämndens verksamhet.

Då riksdagen under våren 1985 tog upp viss del av proposition 1984/85:199 om radio- och TV-sändningar m. m. i kabelnät till behandling uttalade konstitutionsutskottet i här aktuellt avseende i sitt av riksdagen godkända betänkande KU 1984/85:37 att utskottet delade föredragande statsrådets uppfattning att de lokala sändningarna i första hand bör finansieras genom abonnemangsavgifter och genom ekonomiska åtaganden från de organisationer m. m. som svarar för programmen. Utskottet uttalade vidare att utskottet även ser positivt på förslaget i propositionen att kabelnämnden skall ges vissa möjligheter att stödja lokal programverksamhet.

Med hänsyn härtill och till vad som anförs i den nu behandlade propositionen tillstyrker kulturutskottet regeringens förslag om medelsanvisning till stöd till lokal programverksamhet. Motion 178 avstyrks således.

Liksom i nämnda motion tas i motion 177 (fp) upp frågan om storleken av avgiften till kabelnämnden under kommande budgetår. Motionärerna menar att det finns utrymme för att redan fr. o. m. budgetåret 1987/88 sänka avgiften. Riksdagen bör uttala sig om angelägenheten av en sådan avgiftsnedsättning.

Utskottet vill framhålla att den nu föreslagna och av utskottet i det föregående accepterade avgiften – 10 kr. per halvår för bostad som kan nås av satellitsändningar – torde komma att täcka kostnaderna för de i det föregående tillstyrkta medelsanvisningarna – i praktiken överstigande 1 425 000 kr. – endast om antalet anslutna hushåll vid årsskiftet 1985-1986 är relativt högt; i propositionen uppskattas antalet till 120 000–150 000, vilket motsvarar intäkter om 1,2–1,5 milj. kr. Det finns mot denna bakgrund starka skäl att låta utvecklingen på längre sikt visa om avgiften är väl avvägd. Således bör bedömningen av frågan om avgiftens storlek för budgetåret 1987/88 och senare budgetår inte föregripas. Motion 177 avstyrks därför.

Anslag till närradionämnden

Utskottet tillstyrker förslaget i propositionen att det till närradionämnden under ett förslagsanslag skall anvisas 1 044 000 kr. för budgetåret 1985/86. Medelsanvisningen avser kostnader under tiden fr. o. m. den 1 januari 1986.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen antar det i proposition 1985/86:22 framlagda förslaget till lag om avgifter i ärenden om lokala kabelsändningar,
2. beträffande *lokaliseringen av kabel- och närradionämnderna* att riksdagen avslår motion 1985/86:176,
3. att riksdagen till *Kabelnämnden: Förvaltningskostnader* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1985/86 under åttonde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 925 000 kr.,
4. att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:22 och med avslag på motion 1984/85:178 till *Kabelnämnden: Stöd till lokal programverksamhet* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1985/86 under åttonde huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 500 000 kr.,
5. att riksdagen till *Närradionämnden* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1985/86 under åttonde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 1 044 000 kr.,

6. beträffande *avgiften fr. o. m. budgetåret 1987/88 i ärenden om lokala kabelsändningar*
att riksdagen avslår motion 1985/86:177.

Stockholm den 3 december 1985

På kulturutskottets vägnar

Ingrid Sundberg

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Ing-Marie Hansson (s), Catarina Rönnung (s), Maja Bäckström (s), Jan-Erik Wikström (fp), Karl Boo (c), Berit Oscarsson (s), Anders Nilsson (s), Sylvia Pettersson (s), Margareta Mörck (fp), Gunnel Liljegren (m), Torgny Larsson (s), Kerstin Göthberg (c), Alexander Chrisopoulos (vpk) och Lars Ahlström (m).

Reservation

Medelsanvisning till Kabelnämnden: Stöd till lokal programverksamhet (mom. 4)

Ingrid Sundberg, Gunnel Liljegren och Lars Ahlström (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar "Då riksdagen" och på s. 5 slutar "avstyrks således" bort ha följande lydelse:

I överensstämmelse med vad som framhålls i motion 178 (m) ställer sig utskottet positivt till lokal TV-produktion. Resurser för sådan produktion bör tas fram på annat sätt än genom statligt stöd. Goda möjligheter till finansiering skapas om man tillåter reklam i kabelsändningar.

I enlighet med det anförda tillstyrker utskottet motion 178 och avstyrker propositionens förslag om medelsanvisning till lokal programverksamhet.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. att riksdagen med bifall till motion 1985/86:178 avslår förslaget i proposition 1985/86:22 om medelsanvisning till *Kabelnämnden: Stöd till lokal programverksamhet,*

Särskilt yttrande

Medelsanvisning till Kabelnämnden: Stöd till lokal programverksamhet (mom. 4)

Alexander Chrisopoulos (vpk) anför:

I ett yttrande (KrU 1984/85:6 y) med anledning av regeringens proposition 1984/85:199 om radio- och TV-sändningar i kabelnät framhöll kulturutskottet i enlighet med en vpk-motion att det är viktigt att de kulturpolitiska målen är vägledande för planering och åtgärder när ny teknik – såsom satelliter och kabelnät för ljudradio- och TV-sändningar – tas i bruk.

Riskerna är stora att mediepolitiken huvudsakligen kommer att styras av

industripolitiska och multinationella bolags intressen på bekostnad av kulturpolitiska målsättningar och mångfald i programutbudet. För att motväga de starka kommersiella intressen som gör sig gällande i fråga om kabel-TV och satellit-TV är det viktigt att resurser avsätts för att underlätta värdefull lokal produktion och stödja folkrörelsernas och de fria kulturgruppernas medverkan.

I propositionen föreslås att ett begränsat belopp, 500 000 kr., skall anvisas för stöd till lokal programverksamhet under första halvåret 1986. Utskottet har tillstyrkt medelsanvisningen. Vänsterpartiet kommunisterna har accepterat propositionsförslaget med hänsyn till att verksamheten befinner sig i ett initialskede, och det råder stor ovisshet om vilken omfattning kabelsändningarna kommer att få från början.

Vänsterpartiet kommunisterna kommer under den allmänna motionstiden i januari 1986 att – med utgångspunkt i ovanstående synpunkter – återkomma till frågan om storleken av stödet till lokal programverksamhet under kommande budgetår. Därigenom aktualiseras också frågan om kabelavgiftens storlek.

Propositionens lagförslag som tillstyrkts av utskottet

Förslag till

Lag om avgifter i ärenden om lokala kabelsändningar

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Den som har fått tillstånd till satellitsändningar enligt lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar skall erlägga avgift till staten enligt föreskrifterna i denna lag.

2 § För varje påbörjat kalenderhalvår skall tillståndshavaren erlägga en avgift. Denna skall tas ut med tio kronor för varje bostad som kan nås av satellitsändningar från tillståndshavaren vid kalenderhalvårets ingång.

Avgiften för första kalenderhalvåret skall betalas senast den 31 mars och avgiften för andra kalenderhalvåret senast den 30 september.

3 § Avgiften skall utan anmaning betalas in till kabelnämnden.

4 § Den som är avgiftsskyldig skall lämna uppgifter till kabelnämnden om antalet bostäder som kan nås av hans satellitsändningar.

Om en avgiftsskyldig, trots särskild anmaning av kabelnämnden, inte inom föreskriven tid lämnar sådana uppgifter om antalet bostäder som kan ligga till grund för avgiftsberäkningen, skall nämnden fastställa avgiften efter en uppskattning av antalet bostäder.

5 § Om avgiften för ett kalenderhalvår understiger 500 kronor tas den inte ut.

6 § Kabelnämndens beslut enligt denna lag får överklagas hos kammarrätten genom besvär.

7 § Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar uppgifter som är ägnade att leda till för låg avgift, skall dömas till böter eller fängelse i högst sex månader, om inte gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

2. Den, som under någon del av andra kalenderhalvåret 1985 bedrivit sändningar med stöd av lagen (1984:115) om försöksverksamhet med särskild trådsändning och som under första kalenderhalvåret 1986 får tillstånd att sända enligt lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar, skall betala hel avgift för första kalenderhalvåret 1986 även om sändningar med stöd av tillståndet börjar först under det halvåret.

gotab Stockholm 1985 83745